

22. 3. 08

snídaně u řeky. malé mušky koušou a muži obsluhují, reina ještě spí. po obřadu se potřebuje prospat, *ayawaska fuerte*. chlapi vysvětlují, že tady jsou si ženy s muži rovny, ale vypadá to, že to říkají spíš kvůli sobě. vyzívají se, vyzívají. odkud se znáte a jak dlouho se sem letí z evropy. a co ama, jestli je vdaná; gloria štěbetá, v roli převozníka, převádí věty tam a zpět, nikdo z místních neletěl letadlem, neviděl moře, třináctihodinový let jim zní jako muž na měsíci. gloria se pokouší, vysvětluje časový posun, ten podivuhodný fakt, že v evropě je ráno, když oni mají půlnoc. někteří pobaveně krouží hlavou při představě, že u nich je ještě tma, a u nás už svítá.

ama neví, co se děje, jen si všimla, že pár tváří podivně zaplálo. řekla jsem, že jsi rozvedená, tak se ptají, jestli máš přítele nebo žiješ sama. to víte, že má přítele, tákhle veliký chlap to je, profesor literatury na univerzitě.

pamatuj si, cos jim nakecala. napíšu si to, kdyby na to ještě přišla řeč.

si, si, teď se ptají, jestli za sebou přijede, ten tvůj profesor. to víte, že za ní přijede, hned jak skončí semestr, skočí na letadlo a máte ho tady.

amu ta hra baví, ale gloria dnes ztratila svůj smích. tak nevím, jestli tě tady mám nechat. ty se nebojíš? koho? chlapů? ti se bojíš mě. já mám vítr z hadů.

odpoledne mlaskají plantáží po pěšině, papája a banány, mladé

yucy a pak džungle a první tambo. srub uprostřed pralesa, střecha z listí palem, udusaná hlína, prkna, na kterých se spí. a dveře vždycky otevřené, neb tu žádné nejsou. gloria hledá kapesník a slova v kalhotách. no tohle vypadá jak krmelec. enrique? není tady divoká zvěř?

jen opice a kapybary. jaguáři a pumy tě cítí jak síru z notné dálky, jen těžko je zahlídneš.

prosím tě, amo, přece tu nechceš spát.

ne hned, až si trochu zvyknu.

s jaguárem?

dyť říkal, že sem nechodí.

tady opatrně, klouže to. svah, koryto potoka, deštěm zakalená voda, enrique se směje pod klenbou jazyků, ukřičeně zelené se mu potkávají nad hlavou. *agua fría*. čarokrásná koupelna.

večer pod moskytírou, v jedné posteli, špitání a chichotání. to místní ovzduší působí jako facelift, všimla sis? aspoň k něčemu to bylo.

díky, glorio, bylas skvělá.

já měla spíš pocit, že jsem břemeno. nejsem parták do džungle. o to větší seš frajerka.

ráno je čas loučení.

přítelkyně ti odjede, ale nebudeš tu sama, neboj se. mama reina se o tebe postará. budu ti vařit a prát, budu ti zpívat.

gloria v tropickém klobouku, oči ve stínu, plavou pod vodou.

chceš tady fakt zůstat? nechceš se mnou odjet? prosím. v argentině máme taky –

nechci. ušla jsem dlouhou cestu, nezabalím to kvůli pár štípancům a modřinám. tohle je to místo, není kam jít. navíc je tu krásně, ne? máš pravdu, přikyvuje. jestli je někde na zemi ráj, tak je to tady. je na ní vidět, jak ráda z ráje vypadne.

pamatuj, že můžeš kdykoli přijet. máš u nás domov, v jujuju i v buenos aires.

já vím. šťastnou cestu, glorio.

nebe jí padá na ramena, nemůže se hnout. někde za patou ten divný pocit, strach, jestli jí ještě někdy uvidí.
you are a rare beauty, my friend.

bílá košile prokmitne v pralese za řekou, slane zatne do očí. přestože nerozumí, nechápe cestu, kterou ama jde, ani co hledá, šla s ní. tak nějak zní definice bezvýhradné podpory.

rubínové vážky prošívají trsy páry, neúnavný šum, tam a zpět. uvnitř hlavy se jí roztikaly stovky hodin.

franco, další učitel španělštiny. v holínkách pod zadek, patrně je sebral někomu z místních chlapů. tohle je moje mango. a támhle je moje *gallina*, ukazuje na slepici. dům, *la casa*. ještěrky, stonožky, průzkum terénu. chvíli jde bosky, ama mu ponášá gumáky, sleduje tmavé nožičky, jak pleskají, bahno mezi prsty, listy, větve, červi. jsou mu tak čtyři, možná pět. přelézají pařezy a polámané stromy, franco náhle sykne, drží se za oko. ohrne spodní víčko, dej mi to pryč, donno. sakra, nějaká muška nebo co to je, čím to vytáhne? jasné, úplně nepoužitelná, všechny školy na velké há. franco jí čte myšlenky, ukazuje na košili, cípem ušmudlané látky mu loví muší křídla, on statečně drží. hotovo. sevře ho v náručí. *bien? si*. ama neví, komu se víc ulevilo. bere jí sluneční brýle, dává si je obráceně, pozoruje slunce, zkouší na něj dosáhnout. *sol, říká. sol grande. velké slunce. prima, už bereme adjektiva. gallina blanco. bílá slepice. jo, to půjde.*

večer lekce pralesní fonetiky. pták, který zní jako žbluňknutí, blop-plop, blop-plop. další jen dře zobákem, drřřřřř. a pak nějaký piskavec, cí-cí, cí-cí-cí. písmena jsou klíkyháky, cui-cuí,

cui-cuí, na transkripci ptačí řeči nestačí. k-křřít, k-křřít – zííít, zííít. jak se to dá napsat? jak se dá napsat zvuk, kterým vítr prokluzuje větvemi, mlasknutí netopýra, když chutná kousek noni, dech listu, který padá, krátké heknutí, když přistane, když přílne k hladině. jak se to dá napsat, vzduch proložený zelenými pláty, krajiny v řece, noni po dešti; ovoce, co páchne jako bliti.

comer – jíst, *arros* – rýže, *pareja* – brambor, *pareja* – partner. zkouší dát dohromady holou větu, ale je příliš rušno, v tom hlaholu se nedá soustředit.

leží a dívá se do stropu. šrumec, shon a hemžení, buňky v těle, každá píď kmitá, vrtí se, kobylky, pavouci, jejich síť. tady nejsou nikdy sám. střechou je vidět ven. když prší, voda steče po palmovém listí, dovnitř nespadne ani tůk.

24. 3.

velikonoční pondělí. dívá se, jak se dělá světlo. leze do polomokrých gatí, bagančata s fasádou bahna až po okraj, pár nervózních myšlenek v ranním svistu, trsy banánů na palci, kývají.

třřřřř – třřřřř. je to pták nebo hmyz? džum-ču-du-duúúm. rudí mravenci přispěchali jak španělská inkvizice, obsáňovali jí věci cestíčkami a pustili se do kabelky somračky. našli zbytek mandlí.

nejdřív se lekne, že má plané neštovice, ale pak zklidní. ohledává tucty štípanců, hlavně na rukách; všimne si, jak jsou symetricky nasázené, ve stejných místech, přesnost k nevíře. pralesní akupunktura. každý hmyzák v džungli obětavě stimuluje léčivé body vetřelcům.

sedí v jídelně, pára z řeky klouže po zádech. muži u stolu v kuchyni, občas k ní přisednou pohledem. džungle a tvrdá denní lopota, kromě reiny žádná ženská v dohledu. všechno vlastněma rukama, polička, obydlí, zařízení. každý z nich je truhlář, tesař, řezbář. hospodář.

camina – procházka.

amito, pojd' se s náma projít. franco v tričku bez rukávů, reina s mačetou a cigarilem, v tomhle ses myla, pamatuješ? *ajo sja*, popínavý keř s listy, co voní jako česnek, používá se k očistné koupeli před obřadem a k ochraně před zlymi duchy. a tenhle strom je léčivý, silně laxativum, kamera zabírá členitý terén, nahoru dolů lesní pěšinou, domorodá žena a kluk na výšlapu, s nimi opuchlá blondýna z města bílá jako sůl, se slovníčkem v ruce.

stůj! franco se jí chytá za ruku. tarantule, tmavě hnědá, chlupatá, mám ji zabít? ne, reino, to ne. tarantule se rozvážně kličdí z cesty a jde se dál. strom jako ježura, kmen porostlý bodlinami, odvar z kůry dobrý na žaludeční vředy. kůra léčivých stromů se často maceruje ve třtinové pálenice, nad hlavou růžice kapradin a bromélií, ostré skřeky ptáků, jednoho se jí daří napodobit, franco se udiveně otočí.

řízné tempo do kopce, pěšina přechází v močál, gumáky v bahně, každý krok čvachtá, slušné pocvičení. kopec končí, bláto pokračuje. brod přes říčku, nad ní močýli, žába barevná jak cirkus. pak malá plantáž, banány, kokosy, papája. *la casa*, Luis není doma, jen slepice a rozestavená kuchyň, palmová střecha na pilířích, dřevěná podlahu na podstavci. většina obydlí tady stojí na kuřích nožkách, kvůli deštům. krátký odpočinek na dřevěné lavici, reina zkouší konverzovat. franco zul zabláčené holínky a obul Luisovy tenisky, o x čísel větší, plave v nich, chodí jak loutka utopená v sedmimilových botách.

klik. tohle už někde viděla, stejný záběr, jen z jiného filmu. před lety, v parku, malé šilkmoocké dítě, chůze zpomaleného robota, nožky ve velkých botách. v ruce drží klíč. zvláštní, jak se jistě scény opakují, jak se vmucují, dotírají, dokud nás nezmenší.

zmenšil se vzduch, podezřelě ticho, divný neklid v nádechu. siesta končí. *vamos?* jde se. vítr rozhazuje rukama, čáchruje, přidávají do kroku. v dálce rytmus, dusot kopyt, stádo mustangů, blíží se, žene,

co krok to deset mil, za pár minut je šero, skoro tma. lomoz a praskání stromů, dolby stereo, vlna za vlnou, padají do cesty, radhot a kvílení, franco knične, reina štekne, že je přece chlap. ama ho bere za ruku, v druhé drtí slovníček, ideální vybavení na výpravu do džungle. jo, kdyby byl můj, mrskla bych ho do kapradí, jenže není, navíc by se mohl ještě hodit. občas musí popoběhnout, když pulke strom a rozpadá se, trhá kusy dalších, než dosáhne zem. jak rychle se to přhnało.

když byla malá, chodila v bouřce ven. seděla na zahradě, pod vysokým smrčkem, hustý stříbrňák, schoval ji v náruči, rukama mu nepropadla ani kapka. viděla provazy, šipy střelce z oblohy a hromobití, stíny v porovcech. táta ji našel, zahnal domů. to je ta největší hloupost, sedět v bouřce pod stromem, kdyby do něj praštil blesk, sežehne tě na uhel.

běžme, franco hlasitě dýchá, občas ho tahám z bahna, jeho ruka mi vrostla do dlaně, nasládá vůně močálu a probuzených duchů rostlin, pěšina je přísavka, bláto nad kolena. konečně déšť, v závěsech, v přívalech, utržený ze řetězu. uvnitř se někdo směje, baba jagu v mozdilí, nasedá a vyrazí, tohle je její čas.

franco se ptá, kdy budeme doma, jestli přenocujeme v pralese, misty to tak vypadá. kloužeme, přes spadlé stromy, reina se mu vysmívá. řekla bych ti neboj se, franco, ale nemám čas se dívat do slovníku, tak tě jen svírám a vláčím za sebou. už jsme blízko, slejvák nás honí švirnadiem, tisíce paží, poslední desítky metrů sprint. francova radost. *la casa! la casa!* jo, jsme doma. barbina vypadá jako by ji právě seškrábali z hrnčířského kruhu. mokrá, zpocená, opuchlá, a štastná. převléká se ze špinavého mokrého do špinavého suchého. tomu se říká upgrade.

mobili, jediná časomíra, odešel; baterie zvlhla, umřela.. solární nabíječku může dát vplen chroustům jako skluzavku. teď aby si dělala zářezy do dřeva.
smích. na co je ti čas?

čas. co to vlastně je? rozhlíží se, ale žádný vykládaný ani naučený slovník není v dosahu.

tak vzpomínej, čas jako fyzikální veličina vyjadřuje dobu trvání děje, fajn. ale pak je třeba definovat interval, časoprostor, vzdálenost, souřadnice a šipku, která určí směr, kam čas běží. z této fiktivní přímky si pak ukrajujeme kousky, jako by to byl pecen chleba, a rannáme na jeho nedostatek.

jeff jí kdysi vysvětlil, že einsteinova křivka časoprostoru jednoznačně prokazuje, že nikdy nelze očekávat, že čas bude lineární. čas jako lineární kontinuum je plodem lidské mysli. tak. možná stačí vědět, že jednoduší a jasná definice času prostě neexistuje.

tma spadne ve dvou kapkách, všechno řve a řeže, řeka vaří do noci. ama slyší troubit slony, má strach, že ji ušlápou. ještěže tu žádní nejsou, bude se jí něco zdát.

* * *

v new yorku ji uštknul had, zeleně spíjval v central parku, třikrát na ni vyskočil. cítila zuby v pravé noze, lýtkem se jí šířil jeho strisk. měla v kapsce protijed, v růžové ampuli, držela ji v ruce, ale nevěděla, nebyla si jistá, váhala ho použít.

praní v tropech je zábava na půl dne. ama je siltá, ještě než nalije vodu do necek. zatuhlé bahno jde ztuhla, šípance pájí a jasná záda bolí. kolem hlasy práků, elektrický zpěv, jódlování trolejbusu. z polední džungle se vyloupili v hloučku, indiáni shipibo, muž, dvě ženy

a tři děti v tradičních krojích, tváře plaché, hladové. děti okusují třtinu, z dálky to vypadá, jako by ohlodávaly větev, přišli pro jídlo. dospěl si sebou odhášejí ošypky na hlavě, tiše mizí v pralесе.

ty mušky, co vypadají jako snítko prachu, jako tečka za slovem, vyrábí jílta jak řezník. chviléma má pocit, že jí z toho hmyzu jebne.

uno, dos, tres, quatro – a jsi v prdeli. nevyšší stupeň retardace, jazyková vybavenost láčkovce. v tom vedru se ti roztekl mozek, amazonko. *camisa* – košile. *tengo hambre*. mám hlad.

někdo přichází, před sebou tlačí kus nábytku. *biblioteca*. tramtara-dá. hegner má výraz vědce, který právě sestrojil lunochod. vyřezávané poličky jak ze slovácké visky, uprostřed spodní fošny krátký kůl. a co je tohle? ama ukazuje na klacek, který trčí do prostoru jak ztopořený prák. to je na toaletní papír. aha, na to by nepřišla, knižovnička s držákem na hajzlák. *muchos gracias*. věnuje mu úsměv princezny na zámku.

přemyšlí, co by do těch polic naskládala. poprvé v životě je úplně bez knih, poprvé v životě nemá co číst. má s sebou jen španělskou konverzaci a slovníček. jedinou skutečnou knihu, kterou se vybavila pro případ pustého ostrova, *goswamihio self-aware universe*, kterou jí poslal jeff, zapomněla v letadle z amsterdamu do limy, když to v limě zjistila, dostala rozčlením škytavku.

píše za svítu svíčky, schovaná pod moskytiérou, tenká síť zažene strachy. když zhasne, autopiplot nahodí provařený repertoár. pochyby, otázky, hovory s přízraky. ne, nemohla jinak. je na správném místě, ve správný čas.

mňágoty. to víš, žes mohla jinak. copak tě sem někdo zavlekl? ne, ale poselství byla jasná.

poselství z království arabely? delfská věštřma? dej si obklad. hlas ve tmě je blížko.

ama? popí' na obráď, už je čas.
 manu ve slavnostním hábitu, hodně tmavá kůže a bílý úsměv, ze všech místních určitě nejvíc sexy. nemluví s ní, ale vzdycky je někde na dosah.

maloca, svíce na oltáři plamenně vytrubuje. hegner si sedá, prudce uskočí, rychlým pohybem něco praští. mrtvolu vhodí ven. skvělé. ama sice neví, co to bylo, ale modlí se, aby jí, až svíce zhasnou, něco podobného nepřistálo na hlavě.

uklidni se, zapomeň na to. o co ti jde? v nejhorším zakukáš, vždýt protos sem přijela, aby to bylo rychlý.

když po ní ve tmě při obráďu něco leze, tak neví, co to je – a jestli to vůbec je.

ayawaska. hořká pachut' a kýbl' pochyb: kde jinde bys chtěla být? sem tě zavedla cesta havrana. říká kdo? havran je přelud a ty jsi blázen, když posloucháš kdejakého práka, co se zívá ve snu nebo v horečce.

marreddo? enriqúv has ji překvapí.

poco.

směje se. chceš víc?

si, quiero más. chci ještě.

za pár minut svílká tělo, vyletí korunou. shipibo indiáni hrají na flétny z třtiny, které jim spadly z nebe, aby mohli ke hvězdám.

babí? vidím tě, bělavé stíny, rojí se, v houfu víří, vidím, jak ležís v posteli a spíš.

nese ji to, vědomí, že stačí myšlenka. propadá se, enrique na ni mluví, netuší, jak dlouho jí trvá, než otevře křám, než se vykloní a vyveší slova, než navleče větu. *marreddo?* jo, nadoraz.

tělo, které není její, a tlumený smích ve tmě, snad manuův. měsíc v mlze přihnízí, jak chrlí svý kamení ke hvězdám.

ráno u snídaně jí enrique tvrdí, že při obráďu mluvila plynule španělsky.

stěžovala sis, že tě žerou komáři a že se hrozně motáš. zlobila ses, že jsem ti toho dal moc, že sis neměla přidávat.

zvláštní. vzpomíná si, že jí ukazoval kameny a vyprávěl o rostlinách a moci stromů, zvířát, o tajemství jaguára. jaguár je ochránce, prozází šamana prostorem mezi zemí a říší mrtvých, vrčí, zuby cení, když se zlí duchové odváží přiblížit. je tady rostlina, ukážu ti ji, jmenuje se *soga*, když jí požiješ, proměníš se v jaguára. musíš si jí ale nejdřív získat, přinést dary, obětovat, musí ti to dovolit. když si tě oblíbí, uřežeš ji, takhle seřízneš, a na řez vyryješ jaguára. pak jí uvaříš a vypiješ.

jak mu to všechno mohla rozumět? neví, co si o tom myslet.

a musíš furt myslet? o všem mít úsudek?

na úsudek se může vsrat. doufá, že úsudek byl to kamení, co včera vyblila.

místopis koupelny, prkenná podlaha nad řekou, hrubé fošny pár čísel od sebe, stěny do výše ramen průměrného evropana, mistní se schovávají celí, na lavici lavóry a kartáče na mytí práďla, v jednom lázeň z čerstvých bylin. na podlaze velké kádě a miska na poltí, na stěně věšáky, gumáky se zouvají venku. koupelna nemá střechu. když pořádně ilje, člověk se nemusí polívat.

koupelna je zároveň parní lázeň. ama z ní vidí na druhý břeh, na magický strom, který k ní mluví, svléká se, terakotová kúra z něj tence padá jak opálená kůže. stačí na něj pomyslet a něco se děje, uvnitř, kutálení v žaludku, cinkání kostek ledu.

omyváni zaprasených gumáků v řece je denní rituál. stejně tak jejich obligátní vyklepávání pokáždě, než si je člověk nazuje. místní na to mají grí. holiňku obrátí podešví vzhůru, patrou uderí do

něčeho tvrdého, do stromu nebo hrany stolu, aby připadný větřelec, který by se zabýdlel ve špici, vypadl či vyletel ven.

všichni lidé džungle nosí gumové holínky, z čistě praktických důvodů. většinou černé nebo zelené. gumáky se totiž dají nosit i z jiných než praktických důvodů, ama má gumáky se stříbřistou obrubou z nepromokavé látky, která se dá utáhnout tkaničkou. jsou velice šik. když si je umyje, připadá si jako v new yorku.

manhattan, 2007. největší hit podzimní módy: gumové holínky. dámy na páté avenue v pestrobarevných gumákách, k sukřím, ke kalhotám, do každého počasí. to je holy fákt, žádňá halucinace. ti domorodci tady netuší, jak jsou in.

ama si uvědomuje, že na všechno se dá dívat různě. její situace se dá popsat velice jednoduše, výstižně a přehledně.

subjektivně: pocit klidu, sounáležitosti.

objektivně: zoufala běloška se po týdnu v džungli rozplývá nad každou blbostí a sama sebe přesvědčuje, že je v ráji.

ona ví, že to, co zažívá, se dá oblepit nálepkami, termíny z psychiatrie, že jsou na to prášky, tlumící preparáty. sama si může napsat diagnózu. psychóza s bludnými představami, trvalá excitace a mentální dezorientace, občasné delirantní stavy provázené halucinacemi, často pod vlivem psychotropních látek.

jenže ona to nechce tlumit, nechce už nic blokovat, retušovat. cítí, že se v ní něco probouzí. možná má poslední šanci.

pais. země. vlast. stále se jí vpytávají, tam u vás, ve tvé zemi.

yo soy. já jsem. kdo vlastně?

koan: kdo jsem?

koan je místo. kde je pravda. hlava ho nechytí, dá se jen prožít. kdo jsem?

muži navěčér přicházejí, v rukách unavené mačety, po koupeli bíle plápolají nad vodou, v čistých košilích, a hegner jí přinesl další kus nábytku. večera věšák na šaty, dnes to vypadá na krmítko pro ptáky. bela, řká, ukazuje na svíčku na stole. jí napadá jen bela a sebastián. hegner zatoulká krmítko do stěny a zapaluje svíčku, kterou zasadil dovnitř. ama pozoruje jeho výraz, dojmá jí to úsilí, snaha potěšit někoho, kdo se těšit nechce. nebo možná chce. vlastně se už docela těší, co přinese zítra. mohl by jí vyřezat remosku.

28. 3. 08

ráj na zemi. další probdělá noc, vedro a vlaky myšlenek. ráj na zemi, opakuj si to. ruka přilepená k obličejí. ráj na zemi. šťrpance po celém těle. zemnit se dá různě. skočila do vařící řeky. uškrábala se k smrti. ráj na zemi. smrt na svědění, v tomhle zasraným ráji je to docela pravděpodobný. ranní mytí je balzám.

rozum je zalezlý, skoro o sobě nedává vědět, jen ve slabých chvílích znovu udeří.

jsi zralá na cvokhaus.

tohle už je ohraný, něco nového by tam nebylo?

nebylo. přirozeně. ama konečně pochopí, že racionální úsudek může jen tam, kde už jednou byl. situaci analyzuje a vyhodnotí podle předem stanovených schémat a pravidel, tím pádem se vždy pohybuje v mezích známého a ověřeného. co se nedá zařadit, skartuje. a nikdy, nikdy nevymyslí nic nového.

rozum je dobrý na to, aby si zapamatoval pár slovíček. tak šup, šup, další lekce španělštiny. *el paraiso*. rajská zahrada. *color*. v tomhle vedru má z mozku rajskou. chce to přehodit výňbku, utéct do jiného příběhu, do jiného snu. když si vymýšlí, jako by víc žila.

jak rozum zavedl se světem

žádné bylo nebylo, tohle se prostě stalo. jednoho krásného dne, kdy měl rozum pocit, že už má všechno pod střechou, si jen tak

lebedil, sčítal a odčítal, odmocňoval, střihal ušima a říhal nudou. co teď? něco musí vymyslet, jinak by mu z toho nicnedělení mohli přeskočít. v tu chvíli se mu rozbřeslo. koutkem oka zahlídl světlo, které kolem proletělo jako žízlavá čára. představava, že by mohl světlo porazit, ho vzrušila natolik, že se celý opotil. jakmile trochu vychladl, zašel za světlem a řekl: hej, pojď si to rozdat. tupohlaví jazykové tvrdí, že tě nikdo nepředhoní, a na to bych se já rád podíval. dáme si závod, ať se ukáže, kdo s koho. světlo jako když polechtaš, smálo se, potřáslo hlavou. ach, rozumě rozmlý, vždyť neseš tíhu světa na hrbu svých závitů, jak bys mě mohl porazit? rozum měl však jasno a nedal se odradit. nesnaž se mě chlácholit, takovým řečem já nehovím. tak dobře, řeklo světlo, když jinak nedáš. rozum se zaradoval, obul blýskavé tretry a zaklekl do bloků. tři, dva, jedna, start!

v tu ránu se světlo rozletělo do všech stran a rozum se zastavil. kudy se dát? přešlapoval, vážil, analyzoval, až vybral dle pravděpodobnostních pravidel ten nejpravděpodobnější směr ze všech pravděpodobných směrů, a konečně se rozběhl. běžel, utíkal, každou křizovátku prosvištěl, na semafony nedbal, běžel, hnál se rychleji a rychleji, až narazil na kruhový objezd v deivicích mezi evropskou a československé armády. a jak přemýšlel, kudy dál, motal se pořád dokola, rychleji a rychleji, odhazoval tíhu, vůně kvarků a škvarků, planckovo napětí, dokolečka dokola, až se mu z toho zamotala hlava. všechno se mihalo, splyvalo, hlava se mu motala čím dál víc, až se nakonec úpně ukroutila, upadla. v tu chvíli rozum zjistil, že má křídla. a tak se rozletěl, za hory, za doły, za zlaté parohy, skrz nebeskou klenbu, napříč souhvězdími, prosvištěl velkou galaxii, nad pravým bokem andromedy, řítil se dál. a jak tak zrychloval, už už to vypadalo, že světlo dohoní. rozum se nepoznával, byl tak rychlý, že už vůbec nepřemýšlel, dýchal světlu za krk, šlapal na paty. a teď tě mámi! v cílové rovince ještě přídla, naposledy zrychlil a světlo konečně dohonil.

v tu chvíli se sám stal světlem.

přicházejí indiáni. carlos a lus, diego a linda. pospíchali, skoro běželi, měli strach, že to nestihnou, než se vysype obloha.

odpoledne hukot, masitý déšť, roztlaskané pěšiny; džungle se nadechne. chlapí spravují střechu, ženy propěvují, čarují. lus a linda jsou umělkyně jako jejich matky a matky jejich matek, jako většina shpiho žen. střihají, šijí, vyšívají, vkreslují do barevných tkanin posvátné vzorce, geometrii vesmíru, unikátní tvary, které dědí jako geny. z rukou se jim líhne keramika, bez hrnčířského kruhu, stáčejí hladkého hada z hlíny, jednu spirálu na druhou, nádoby lehké a hebké jako z papíru. spleťté vzory mluví starobylým jazykem, mapují řeky džungle, křivky anakondy, putování po hvězdách.

linda vytahuje vyšívávanou sukni obarvenou do ruda kůrou *caoby*. látka se musí několikrát namáčet v odvaru z kůry stromů a pak sušit na slunci, aby barva dostala sytější odstíny.

vzory do nás přší z nebe, duchové předků vedou naše ruce. naše kosmologie je obřískem naší mysli, krajiny uvnitř.

manu a carlos chodí po trámech jak akrobati, balancují ve hřbetu střechy, vsouvají čerstvé palmové listy do míst, kde střecha prosvítá, utahují jlkové provazy. ama si kreslí jejích oblíčeje, posunky a hlasy. manu ručkuje po kláďě, pod ním šest metrů pád. vysocaná ne ruce, pevně vázané uzly na pažích, na ramenou tetování. směje se, když ji vidí, jak zplihle sedí u jídla a ksichí se, nad vařenými *plátanos* a enriquovým žvaněním o jejích nezměnné, nevyčerpateľné, ale zcela vyčerpávající prospěšnosti.

smrákání je žebřík, po kterém vylézá hmYZ. obří mravenci proudí po zábradlí, dovnitř vletěli dva létavci. netuší, co je to za havěť, možná jsou to švábi. jak to má vědět, když švába v životě neviděla. svíčka plápolá, plamenem loví, chytí lem průsvitných křídlel; třpytivá muška rychle praská, upaluje, mění se v dým. další krouží kolem, nedají si říct.

řelé úrody, než zplesníví, další den všichni lisovali až dlouho do tmy, dokud nebylo hotovo.

k večeri *pescadito*, nasolená rybka. v den přejezdu se s gloriou shodly, že to není k jídlu, teď se tím futruje a mlaská jak žába po mouchách. rybka sice slaná jak herink, ale lepší než *arros y plátano* furt doprýc.

lidé džungle ví, jak skladovat rybu bez elektřiny, bez lednice, nasolí ji a usuší, před vařením či pečením se sice propláchnou, ale slaná chut' zůstane. tahle má kústek jak sardinka a vůbec, za přičetného stavu by to nezkoušela jíst.

ke stolu připadala slepice, která nemá pařáty, jen malá kopytka, jako by měla zakrnělé tlapy. má slepice tlapy? to je fuk, reina se směje. když byla tahle slípka kuře, vířila do řeky. než ji *enrique* vytáhl, měla nožky jak vařené krky, tuze veselý příběh, místní se můžou potřhat, pleskají se smíchy, a slípka se natřásá jak artistka v šapitó.

reina ji vysvětluje spoustu věcí jako děcku. když neumiš jazyk, většina domácích tě má za pitomce, nevadí, v roli přitroublého dítěte je jí celkem tajn. při hledání souvislostí stále stejná slova, přijetí, smíření, pitomec, slovo pitomec probírali ve staroslověňštině, pitom znamená vykrmovat, starat se. pitomci byly slepice, husy, kachny, domácí zvířata. pitomec je někdo, o koho je potřeba se starat, krmit ho.

proč jí to teď napadá?
hezky se tu o ni starají.

31. 3. 08

je noc, venku dusno, uvnitř žár. chtěla by řvát, nadávat, vyletět z kůže, ležít v hořícím mraveništi, v moři žvýkaček a zkouší se s tím smířit. kůže rozškrábaná do krve, třeba to pomůže. myšlenky jako davy na hlaváku, jen většinou netuší, kam jedou. je to moc těž-

ký, havrane, vzdávám to. poraď mi nějaký rychlý způsob, jak to skončit.

jdi ke zdroji, nebuď líná a jdi ke zdroji.

kašlu na zdroji, jsem líná a zbabělá a chci chlcipnout.

lapá po světle, tápe, neví, jen pryč z tohoto sevření, prosíííím!

proste, a budete vyslyšeni, žádejte a bude vám dáno.

tak slyší mě někdo?!

blíe světlo, oči ho nevidí, ale je tu všude okolo.

všude okolo je tma.

nedoť si prát sama, *mi niña*, odpočivej, mama reina ti vypere, není to práce pro tebe, není dobré, abys tahala vodu z řeky. mama reina všechno udělá.

ještěže nemají elektřinu, ona by jí v tom vedru i žehnila. někoho jí to připomíná, mama reina všechno udělá.

kde je franco, reino?

ten už je zpátky v pucallpě, chodí tam do školy, je moc chytrý, všem jezďí jen na prázdniny.

reina mluví a mluví a najednou nemůže, tvář jí stéká po ruku, do špinavé ušěrky. francův táta byl rybář, víš? můj syn. zemřel, za chvíli to bude rok, takhle skočil do vody, už se nevyonořil, když ho vytáhli... bylo mu pětadvacet.

mluví dál, zajíká se, polyká, ama nic víc nerozumí, ale tohle stačí. mama reina, její slova tají, taví se, rozvíjí, stanou se melodií, a ona zpívá, modlitba s vůní skořice a citronové trávy, zatahuje nebe, zpívá lbezne, teskně a konejšivě.

to je pro tebe, *mi niña*, pro tebe a mého syna.

1. 4. 08

enrique a hegner se vrátili z pucallpy, chlapí nosí kargo, reina vyvažuje. máš krásné vlasy, amito, rozplývá se, vypadáš jako panenka. manu se směje v houpací síti, s cigarillem v ruce, ptá se, jestli má ráda děti. jo, manu, hlavně ty vaše jsou fakt k sežrání.

hegner přivezl z pucallpy manuova syna a jeho bývalou, jen na pár dní na návštěvu, budou spát s hegnerem v chyši za řekou.

tak hegner přebíral manuovi ženu, tomu ama nerozumí, co je to za ženskou? hegner místo manua. kdo vymění volvo za moskviče? nějak jí to nescítá.

a za stolem sedí reina. reina lus flores paredes melendes. dělá chapo. v prstech mačká sladký banán, hněte, hňoucá, mne, na kaši, na břechku, přilévá kapku vody, do toho přesypá svůj přiběh, ze břehu na břeh, koloběh mužů a dětí, místa, na kterých pleskala zemi bosýma nohama.

reina lus flores paredes melendes

máma nás měla deset. ve více, kde elektřina byla jenom snem, nedaleko tourna vista. tourna vista ševellio cizokrajnými kejkli, tvářilo se důležitě, jako šamanovo kouzlo. když jsem poprvé ško-brtala s nuši bylín uvřískaným tržštěm, měla jsem pocit, že se musí celá ta paráda každou chvíli rozplynout. v přístavu řval dobytek, krávy, prasata, chytali je za ocasy, tahali z bářky, kvikot a klopytání, krávy zděšeně hučely. enrique jsem potkala, když mi bylo šestnáct, dával se na mě tím pohledem, co mi dělal z kyčlů pěnu, jenže já ho nemohla chtít, neměla jsem pro něj místo, ani v břiše, ani v životě, což je totéž, ale to vědomí mi tehdy ještě nesešlo v hlavě, bydlelo v provlíhých sklepeních, dole pod pupkem. enriqueovy oči ve mně šmejdily, ale ve mně už se dělo další dítě, moje holčička, zrála a kulatla se, její vlásky šimraly můj stěny. po noze mi šplhal dvouletý alfonso, svýmu tátovi podobný každým škytnutím. a tak enrique

zase zmizel, nechal mě mým dětem a šlapal vlastní pěšinou, tak jako můj muž, dlouho mě nehřál, zbyl mi po něm pár bot a dva caparti. alfonsovův táta byl ostrozubý kajiman, bylo mi třináct, když mě rozšápal. rodila jsem doma, to se ví, u svý mámy, kde jinde bych rodila. máma dobře věděla, k čemu mi dát přivonět a jak se břichu zpívá, zařikává, jak se vábí děti, aby vyplavaly ven. malá lusita byla páteční vypadla s lomozem, soptila a nadávala, až se hořkou silnou zajíkla. máma ji strčila do škopku s vodou. no jo, táta se ti nevyved, zdejchnul se a co naděláš. tak se nečil, ať nepřizeneš řeřavý vítr. ať neuschne úroda.

můj kajiman se už neukázal, holku nikdy neviděl. vandrovala jsem, pachtila se, ale vždycky jsem zas přišla domů, k mámě a sestřám, k dětem, které přibývaly.

matka byla láceřivá, hlasem do mě sekla, uštípla hned ve dveřích. páteř chlap a šesť dítě, s tím mi nechod' na oči. ale pak se uklidnila, jen předla a broukala, když ze mě vyzpívala další křikavu. jak to chceš žít, co, holka traidavá? na chlapý jsi měla obě ruce levý, a teď máš k tomu celej vnitřek jak chabě zalácanou mošnu. co s tebou, když sama nevím, jak takový nadělení vyspravit.

břicho mi žluklo, potom vzplálo, crčelo to ze mě v trsech jako kyška, život mi utíkal mezi nohama. pro takovou mátožinu si brzy dojde kosatá, bědovala matka, musím sehnat medikuse, přece mi tu nenecháš šest srotů. a tehdy se objevili: nevím, jak ho matka vyslídila, ale najednou stál ve dveřích. enrique. byl už léta šamanem, síla z něho čněla, ruku na mě položil a hned věděl, co a jak. dával mi byliny, obklady, odvary jsem pila, chodil den co den, než se mi stěny stáhly, rány zahojily. pak se mě zeptal, jestli bych ho chtěla. se ví, že jsem ho chtěla, byl moje láska. od prvního pohledu, ty oči jsem chovala celý roky v sobě jako škapulíř. matce se líbil, byl mlčenlivý, to ona měla ráda. víc takovým věřila. chlapí, co jsou dvorromluvní, od těch se drž dál. řečněním dřevo nepořeže, jídlo nenaloví, toho šamana ti samo nebo seslalo.

enrique mi nafoukal duši zpátky do těla, narostlo mi nové listí, vlny mi zas zhoustly, lesky se jak semínka durmanu. byl v něm klid, přeléval se do mě, učil mě zpívat, s rostlinami příst. kosili jsme spolu, co nám stálo v cestě, šlo se s ním lehce, drkotavý štreky k nohám lhp přilnulý, lidé k nám docházeli, za šamanem se táhli, třaslavým hlasem děkovali.

santuario se nám vyliho, z modlitěb a obětí vyrašilo, kvetlo, vonělo, dotklo se mě v srdci, andělé tu ke mně začli přicházet. dřeli jsme, to se ví, bez lopoty se zem neobměkčí, aspoň jsem k něčemu byla, já vzdýcky uměla vzít za práci. když mi umřel antonio, něco mezi námi kříslo, další kus duše mi odletěl. vzali jsme sem moji snachu, nai, francovu mámu, než se holka vyhrabe z tý největší trýzně, chytrá ona je, to se pozná, ze rtů jí to splývá, když se rozpovídá, ale tehdy byla v bryndě, vděčná za pár *plátanitos* a chlácholivou písničku. a enrique, že to s ní zkusí, že jí vezme do učení, když už s námi přebývá. dlouho se tu neohňáá, hnalo ji to zpátky do města, teď čeká dítě, bůhví s kým, mladá vdova. no já taky bývávala divoká, ale žalu neuteče, o tom já něco vím. nesurťám se do toho, jen francovi bych přála, aby tátu měl. a co s tím, když je v pánu, z popela ho nevyštracháš, ze slz nesložíš.

malý julio stojí na druhém břehu, pokřikuje, žadoní, grinder ho přenáší přes vodu, reina s rukama v bok přikyvuje, očima blyská. klukovi jsou teprve tři, taky mu chybí táta, víš, klukova máma má jiného partnera. manuu ne, ten je *solo*.

manu konečně vyplave z hukotu, dítě v sandálkách se batolí, bahno mezi prsty, běží mu vstříc. manuu ho zvedá, prohlíží mu tlapy, posadí ho ke stolu. julio si chce hrát, ale není kam jít, děst na každém kroku. v jídelně najde amu, leze jí do klína, reina se dívá, jak spolu dovádí, povykují. leze, leze, po železe. kluk řičí na celé kolo, ama prozpěvuje. travička zelená, ty jsi moje potřešení.

k večeri *pescado con hormigas*, ryba nadívaná rezavými mravenci. nejdřív se jí snaží očistit, ale záhny vzdává rozmarně tužby a představy o krasochodném běhu světa a hází to tam, jak to přijde. hlavně že jsou mrtví, nebudou ji žrát v žaludku. v jídelně se smíráá, na stole mrkají petrolejky, reina bařá mapacho. julio svádí boj, křičí a vzpouzí se, casnuje, hegner se snaží, vysíljuje, dítě se vysmekne, uníká, nechce s otčím zpátky za řeku. manuu mlčí, ruce založené před sebou, s očima šelmy. nachystaný ke skoku. hegner to vzdává, odchází sám na druhý břeh, reina tiskne rozšířtané dítě na prsa jak uzlík prádla. ty chceš spinkat u taťka, víd'. kluk v slizách září, když ho manuu zvedne a hodí přes rameno jak palici banánů. *buenas noches*.

2. 4. 08

jsou tu nějaké knihy, chceš se podívat? hegner, který je tady za svěťáka, protože umí číst a psát, jí podává šros, asi tučet kusů, většinou brak, navíc španělsky. na spodu hromady ošuntělý *paperback* v angličtině. *carlos castaneda: tales of power*. příběhy síly. vdechne zatuchlou vůni a otevře.

hnutí uvnitř, zvedla se opona. kolem všechno ztichlo, jen řeka tlumeně oddychuje. něco se blíží. „teď se ti rozřesou kolena. dáses na cestu síly a to se nedá vrátit.“

děst visí z nebe jako oprátky.

„to nejlepší ze sebe člověk vymáčkne, až když stojí u zdi.“

mistry má pocit, že ví, co hledá.

„život bojovníka totiž nemůže být chladný a osamělý a bez citů, protože vychází z jeho lásky. jeho oddanosti a odevzdanosti tomu, co miluje. tou láskou je tento svět. bojovník kráčí po stezkách své lásky a je úplný, ať je kdekoli.“

něco je jinak, jinak vidí, rozeznává tvary, vykousané listí papáje, žilkování noni, plody s běžovýmá očima. venku děšť, jako když se sype mouka, uvnitř chůze po hrotu nože. dá se tohle unést? osahává obličej, levá tvář se rozjíždí, kolabuje. má v těle doupeř, pomalu se probouzí, zvíře, co sídlí uvnitř i vně. džungle mlčí v přívalech, komáři zpomalili, jednoho zabíja v letu; okolo pořývá okrový pták s rumělkovým podvozkiem.

může mljovat celý svět, a přitom zabíjet komáry?

řeka zvedá ramena. kamery, po kterých se chodí na druhý břeh, mizí pod hladinou. myslím na tebe, jak se ti dař, nemáš to lehký, a k tomu všemu máš mě, jako návčavkem. někdy je mi tě líto, mami. kvůli mně, pták ve žlutém hábitu si sedá blízko, thijúúú, hledíme si z očí do očí. opakuju to po něm. thijúúúú. on chvilí vyčkává a pak mi odpoví. posíláme si zvuky tam a zpět, a nějak nás to oba obrací, mění, přetváří.

zdává se mi o řeči ptáků, ráno se budím s peřím na skrání.

4. 4. 08

„pokud nebudeš jednat bezchybně, pokud budeš netrpeřilivý a zoufalý, tak tě nemilosrdně sejmou ostrélovací z neznáma.“

osvojila si místní tempo. žádný spěch. dnes je čas dovádění. julio skotací, sápe se po ní, jako správný chlap jde hned po zipu. ama si ho zapíná do bundy, max jí vykukuje z výstřihu jako klokaně. ptá se jí na spoustu věcí, ona většinou nerozumí. *yo no se*. nevím. *sefora yo no se*, retardovaná, ale to mu nevaďí, řídí se srdcem. má jí rád, i když ví úplnou dfru v plotě. chce, aby mu zpívala. kočka leze dfrou, pes oknem, nebude-li přiset, nezmoknem.

nachází tu někoho, koho nezná. svléká ponožky, bosýma nohama se boří do své kůže, do hlíny, odhazuje košili, proudí, je dešť, je

list, světle zelená, žluté žilky na kůži, kapky pleskají tvářemi a nebe spadlo na hlavu.

pilar přišla na návštěvu, překročila řeku. má světlejší pleť, taky vlny, líší se, vyniká, s úsměvem rozkládá, vpytává se, šveholí. pilar je princezna, trofej pro vítěze. pilar to ví, ženy jejího rodu kraší zemi, rámě mužů, vědí, jak držet otěže, jak okem mskat. pilar přeskočí z dětí na muže, čelo nařasí, manu jí křupe v zubech, bytní, ama cítí hořké bylí, připálené hrnce, ohniště ještě doutrná. každý na jiném břehu, mezi nimi spařená řeka a mlhavé chuchvalce. ukradený jí nebude. ama se sbírá. kličí se, vidí ohořelé sliby, ptáky, co mají zobák jako nůž.

uprostřed noci řev. reina, je to reinin křik, než se ama vyhrabe, než se postaví na nohy, slyší manua. oba hlasy se prolínají tmou, jeden rozrušený, plačtivý, druhý hluboký a klidný, konejšivě kolbá. reina pak zpívá, zní to jako modlitba.

byl to zlý duch, ale manu ho zahnal, říká reina u snídaně. julio těká, nemá stání, chce na druhý břeh a zase zpátky, nikde není správné ovzduší, řeka natukuje jeho křik, pak pláč, manu jde zrovnu pro dítě. mluví s pilar, zvuky sem a tam ve změti posunků, ginder je nesvý, od stolu v kuchyni sleduje němý film za řekou. pilar a manu, mezi nimi oheň a šípy. amy se to neytká, přesto jí těžkne dech.

můžu si přisednout? hegenerovy slzavé oči a podloměný hlas. pilar se s ním rozešla. moc to bolí, ukazuje na srdce. měli jsme problémy, sípá, skoro štká, tak mi řekla, že se vrátí k manuovi, kvůli klukovi.

bleskurychlá střídačka. scéna končí, vypaří se nad vodou. pilar vláčí velkou tašku. manu s báglem na zádech a klučinou za krkem. hegener ještě něco povykjuje, ale pilar táhne dál, ani se neohlídne, neodpoví. džungle klapne čelístí, jsou pryč.

hegner štípe dřevo na vaření, pak přijde s kytkou, potřebuje rame-
no, koš, do kterého by se vysypal; sténá, lamentuje. bylo to těžké,
kluk chtěl syňho tátu, pořád mi říkal, že já nejsem jeho papá, piar
ten rozchod neboli, ona o mě nestála, víš, ale já ano, mě to bolí,
tady, moc, moc, moc, a manu je na mě tedlka našťvaný.

ama?

enrique se jí objevil za zády jak duch, pojd' se mnou, něco ti ukážu.

jak se zpívá princezně

princesita vypadá jako otypka, obyčejná hromádkla klestí, carlos jí
palicí roztlouká větve, rozpadají se na vlásky, na voňavý proud, na
vzduchu jí tmavnou, mírně se zavlní, do ayawasky se pak přidá
chacruna, kotel, ve kterém se ayawaska vaří, je vesmírnou dělo-
hou, shipibo vědí, že lidé přijeli do tohoto světa na hadech-kánočích
a na nich se také při pití ayawasky vracejí zpět, do kosmického
lůna, k prameni všech věcí, pít ayawasku znamená utonout, ze-
mřít, čas běží pozpátku, až k embryu, za začátek, k vlastním
zrození, do okamžiku, kdy se rodí vesmír, kdy je všude jenom
věčná temnota, diego princezně zpívá písně, které se dotýkají
hvězd, flétrny z cukrové třtiny bylinu tence umlouvají, aby se roz-
pusřila.

shipibo jsou lovci a rybáři, řemeslníci. v osadách poděl ucayali drží
staré zvyky, starodávné tradice. jejich šaman se mění v jaguára
nebo anakondu, aby se mohl utkat s démony, někdy musí bojovat
s cizími šamany, kteří se ho snaží připravit o sílu, ayawaska je jako
žena, smějí se muži okolo, nikdy nevíš, jak to dopadne, každé
má jinou sílu, jinak se táhne, jinak působí.

ama jí válí v ruce, voní k ní, i když je všude ve vzduchu, ochutnává.
nebudeš cítit jazyk, směje se enrique. čerstvá ayawaska je silně
anestetikem.

šaman rozumí rostlinám i lidem, každou bylinu zkouší nejdrív na

sobě. začne těmi mírnými a postupně se dostane až na hardcory,
které ho obracejí naruby.

večer přicházejí slova, se zvláštní kadencí ve hase, který nepoznává.
proč já?

padá do ní tma.

„bez vědomí přítomnosti naší smrti není žádné síly, žádného ta-
jemství.“

sueño, mi niña.

6. 4. 08

deprese. mateřsky jí tiskne na prsa.

smrt není prohra, prohra je, když promrháš cennou příležitost.

na příležitost seru, havrane, mám toho po krk.

nic jsi nepochopila, nejde o to, co prožíváš, ale jak.

dlk, to zní jako poučka z praktické ženy.

přesně pro tebe, amazonko. štěstí nebo tragédie jsou lidské kate-
gorie, které nedávají smysl. jednu zkušenost preferují, druhou
zavrhnou. přitom v tom není žádný rozdíl.

cestou k řece kope do popadaných noni, na gumákách po nich
zůstává světlo béžový sliz.

o co ti jde? chceš se něco naučit nebo dostat metál?

jaký metál? co tím myslíš?

ci, který sis vytýčila. a bojiš se, že nesplníš, skládáš účty. ale komu?
nevím. jako svýmu egu nebo tak něco? a nesměj se.

taký. a ještě? koho chceš potěšit? máš strach, že zklameš? že způ-
sobíš bolest?

samožřejmě!

a to tě brzdí, slzy tvý mámy. pokud se ti vyléčení stane jediným cílem, pak jsi skutečný cíl minula.

jo, píšu si to do deníčku, abych neumřela úplně blbě. a už mi dej pokoj.

dýchání pomáhá, zatlačí depku do sklepení, do podzemních potrubí. lehne si do světa a rozeprne. rozprošíře nad krajinou, tenká vrstva pružné síťe, membrána. tělo se skládá, orgány na přeskáčku, v úsecích a fázích, postupně mizí. je okem v prostoru, mračnem v pohybu, osahává šíři, přišťe si nabere víc výšek. při praní prádla si zpívá a je jí jedno, jak to skončí.

stojí na prahu a neví, jestli je správně. z její chyše se stala galerie. osobitá instalace artefaktů indiánů shiibo. masky, svícny, korále a přivolač deště, barevný tubus naplněný chřestivými semínky. když se sypou, znějí jako déšť. reína se směje. llo? jistěže llo. linda sopra. to je překvapení pro naši princeznu. ano, *princesita*, přesně tak si připadá, když vidí reíniiny oči. dojí má jí, jak se ti lidé snaží, aby se tu cítila doma.

radost má tvary prázdných semínek, vydlabaných ořechů a úlomků škeblí.

večer se jí eskapáda s manuem a pilar jeví jako drobná etuda. tma kolibá vzpomínky. a pak zase ten stres, co řeknou doma. musíš se zpovídat jejich nedočkavosti? pořáď pocit, že neděláš dost, strach furt v patách. strach je tvoje achillova pata.

když poslouchá hlasy džungle, vnitřní kecy zmizí. je únavné poslouchat to permanentní žvanění, komentář ke všemu, uvšechvšudy. dívá se na oblohu a kecal uvnitř řekne „obloha“, případně „modrá obloha“. anebo „zataženo“. oči se přesunou na korunu stromu a zase „koruna stromu“, „velký list, prodávavěly, zvláštně tvarovaný“, drží hubu. jenom se dívej, copak je to tak těžký?

vnitřní monolog utichne, když poslouchá muziku. nebo když čte. když chce najít odpověď, nechá přiběhy síly, aby se otevřely na libovolné straně. a je to tady. vypadne to na ni slova, co slyšela od havrana. když se jí ráno vysmíval. „... život je nekonečná výzva a tyto výzvy nejsou dobré nebo špatné. výzva je prostě výzva.“

hojál! hojál! někdo vytrvale vríská, volá o pomoc. pták nebo opice? hlasy v nočních odstínech, udychaný posel se vzkazem. enrique čeká na rio pachitea s kargem a návštěvou z daleka. uprostřed noci dorazí stavitelé mostů z čech. šimon a jádchym, řečený lech, s málym filipem. žán a jeho krásná dolores. a dimas, který všechny přivedl. reína vaří jak za bílého dne, u stolu se sedí, pije, debatuje. během pár minut je ze santuaria babylon.

7. 4. 08

den smrti

u stolu narváno; lidi, jídlo a řev slepic, hegner jednu uhání, asi bude k obědu. dolores je exotická, graciézní, ladhá. muži odcházejí k řece, měří a fotí, rozhodují, kde bude viset most. přítomnost celé výpravy jí příjemně odpoutává od vlastních myšlenek.

kamera zabírá opáčny břeh: z džungle se vynoří dva domorodci, každý z nich ranec přes rameno. přecházejí řeku. za nimi pes, černý ořech, pouští se přes vodu, balancuje na kmenech stromů, které tvoří kluzkou lávku do čtvrtiny řeky, dál se skáče z kamene na kámen. detaili na muže s nákladem, kteří pokřikují na psa, snaží se ho zahnat zpátky na břeh. pes chvíli otálí, přešlapuje, ale pak se pouští dál. je to jen okamžik, jedno zakřučení, mlyn se zastavil. diváci zůstávají v nádechu.

smrt je svízná a horká, jako tahle voda. ginder se vydává vylovit mrtvé tělo; hlava bezvládně visí na stranu, trup se komhá v ginderových rukách, mizí v džungli. vzduch koktá, točí se, slaná chuť

tísne, po pár minutách se rozproudí. ty vole, to bylo rychlý, hlesne šimon. lech přikývne. jo. proto jsem sem přijel postavit ten most. jediný žán se směje. tak tady je to místo, kde chcípnul pes.

další kytiče od hegnera. slepice, kterou ráno honil, je na stole. šimon mluví o psovi, jak vypadal, když ho ylovili. je toho plný. vyčeněné zuby, vypoulené oči, výraz posledního děsu. a pak ta slepice, která ráno kvokala a teď leží na talíři. smrt se tady neshovává, je vidět na každém kroku.

šustění noční oblohy a netopyřů. vnitřní dialog je miň a miň, věčný kritik čas od času oněmí. v tichu něco přichází, blíží se, porvy křídél, fialové vlnění. pojd' blíž. šroub v páteři, vytažená niť, vyš, ještě vyš. bezvětrí, bezčasí, žádný zvuk, jen pohyby, které nikdo nedělá.

lech si přisedá. čau kočko, proč jsi tady? co tě přivedlo do santuaria?

ama se zamyslí. za to, že skončila v santuariu, může bezesporu jára, její raplý kamarád.

havran, vlk a další štamgasti

nějak neví, kde začít. snad s novým rokem, protože s novým rokem jí zaskočilo. jsou diagnózy, které prostě zaskočí, jako jídlo, na které máš alergii, celou bytostí se zpěčuješ, nechceš, nebudeš. v tu ránu něco křupne, bublina kolem tebe se rozleť. všechny ulice tvého města oslepnou, zmizí jejich jména, nikde žádný směrůvky. z knihy ti vypadnou velký písmena, slova se roztečou, změní v černé červy, nevíš, kde je začátek a kde konec, všechno spjívá. rozpíjí se, pevný řád se rozpadá, prostory se řítí. zůstane jen napětí, přetlak, jen píst, který je za tebou, před tebou, shora, zdola, tlačí tě a drtí. stane se to, když to nejmiň čekáš, protože tohle nikdy nečekáš, právě v době, kdy máš pocit, že ti začal nový život.

na vánoce se vrátila domů, po čtvrt roce v iowě, ještě to v ní žhnulo, všechny ty zážitky, nová přátelství, skoro nevěděla, jak to do sebe poskládat. po rozchodu s evanem byla volná, mohla zase dýchat, cítila prostor, dveře se otvíraly, kam se hnula. vrátila se a viděla svou sestru, jak se kulatí, jak září, v křiklavém tričku vypadala jak oranžová velryba, nohy a ruce mimiňna jí na břiše tvarovaly kopce a pohoří. těšila se, až z ní ten mrtňous vyskočí, až s ním bude blbnout, učit ho kraviny. na silvestra, pět minut před půlnocí, si něco nahmatá. šťastný nový rok!

v tu chvíli jí to bylo jasné, i když si to vymlouvala, konejšila se, protože to přece nic neznamená, může to být cokoli, vždycky je víc možností. jenže to věděla, i když to zkoušela ukecat, moc dobře to věděla, podle toho, jak v ní hrklo, co v ní proběhlo, ta hrůza, která jí zalehla. už to kdysi zažila, dřímalo to v ní, zaskočená